

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/32/2017
Identifikačné číslo spisu: 3813010711
Dátum vydania rozhodnutia: 27.07.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Hatala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:3813010711.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Petra Szaba a JUDr. Viliama Dohňanského v trestnej veci obvineného W. H. pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 2, ods. 3 písm. c/ Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí s verejným vyhlásením rozsudku konanom 27. júla 2017 v Bratislave dovolanie obvineného W. H. podané prostredníctvom obhajcu JUDr. Pavla Vöröšváryho proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 30. apríla 2014, sp. zn. 23To/39/2014, a takto

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Tr. por. uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 30. apríla 2014, sp. zn. 23To/39/2014, bol z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

p o r u š e n ý z á k o n

v ustanovení § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a predchádzajúcim konaním v ustanoveniach § 9 ods. 1 písm. e/ Tr. por. a § 122 ods. 13 Tr. zák.

v neprospech obvineného W. H.

II. Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnuté uznesenie **s a z r u š u j e**.

III. **Z r u š u j e** sa rozsudok Okresného súdu Prievidza z 13. januára 2014, sp. zn. 2 T 200/2013.

IV. Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Okresnému súdu Prievidza **s a p r i k a z u j e**, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Okresný súd Prievidza rozsudkom z 13. januára 2014, sp. zn. 2 T 200/2013 uznal obvineného W. H. za vinného z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 2, ods. 3 písm. c/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

hoci mu zo Zákona o rodine vyplýva povinnosť starať sa o výživu svojich detí X. H., narodená Xk. J. XXXX a X. H., narodená Xk. F. XXXX a rozsudkom Okresného súdu Prievidza č. k. 4 T 118/2009-29 zo dňa 4. augusta 2009, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 7. septembra 2009, bol zaviazaný platiť matke detí W. H. výživné 175 Eur mesačne a to do 15. dňa v mesiaci, plneniu tejto povinnosti sa v Prievidzi vyhýbal od 31. júla 2012 do 13. januára 2014 tým, že jeden zamestnávateľ s ním rozviazal pracovný pomer pre neospravedlnené absencie, ďalší zamestnávateľ s ním skončil zamestnanie, pretože nenastúpil do práce po práceneschopnosti a dňa 27. septembra 2013 bol vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie úradu práce, pretože sa nedostavil na výzvu, od 28. marca 2013 do 10. októbra 2013 zaplatil poškodenej W. H. 271 Eur a na výživnom jej zostal dlhovať 2704 Eur, pričom rozsudkom Okresného súdu Prievidza č. k. 1 T 78/2012-90 zo dňa 30. júla 2012, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 23 T 111/2012-105 zo dňa 4. februára 2013, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 4. februára 2013, bol odsúdený za prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 2, 3 písm. b/ Trestného zákona k trestu odňatia slobody v trvaní 32 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 5 rokov.

Okresný súd obvinenému za to uložil podľa § 207 ods. 3 Tr. zák., § 38 ods. 4 Tr. zák., § 37 písm. m/ Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 38 (tridsaťosem) mesiacov so zaradením na výkon trestu do ústavu s minimálnym stupňom stráženia (§ 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák.).

Proti tomuto rozhodnutiu podal obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Trenčíne uznesením z 30. apríla 2014, sp. zn. 23To/39/2014 podľa § 319 Tr. por. zamietol, pretože nebolo dôvodné. Odvolací súd sa stotožnil s výškou uloženého trestu, pričom poukázal na predchádzajúce podmienené odsúdenie obvineného. S ohľadom na ustanovenie § 49 ods. 2 Tr. zák. okresný súd bol povinný obvinenému uložiť nepodmienený trest odňatia slobody.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podal obvinený sám, ako aj prostredníctvom ustanoveného obhajcu JUDr. Pavla Vöröšváryho dovolanie, ktoré oprel o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. e/, písm. g/ a písm. i/ Tr. por., teda s odôvodnením, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V rukou písanom podaní obvinený argumentoval tým, že pribratý znalec neoboznámil policajta, ktorý ho pribral do konania, o svojej možnej zaujatosti pri vypracovaní znaleckého posudku. Obvinený u neho viackrát odmietol režimovú liečbu závislosti a vybral si iné zdravotnícke zariadenie. Znalec súčasne konštatoval, že obvinený netrpí žiadnou duševnou chorobou v pravom slova zmysle, čo naznačuje inú alternatívu duševnej poruchy a teda potrebu skúmania duševného stavu dvoma znalcami, ako aj vznik povinnej obhajoby. Znalec neupozornil na uvedené okolnosti a obvinenému preto nebol pridelený advokát, čo je v rozpore s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 20/2011. Právo na obhajobu bolo porušené vo vzťahu k poškodenej W. H. v zmysle I. a II. výroku rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 54/2013 a pri svedkyňi L. Z. jej nepredvolaním na verejné zasadnutie. K nezákonnosti vykonania dôkazov malo podľa obvineného dôjsť nekonaním povereného policajta v zmysle rozhodnutia č. 20/2011 a rozšírením rozsahu skutkovej vety oproti trestnému oznámeniu až ku dňu vyhlásenia rozsudku Okresného súdu Prievidza z 30. júla 2012, sp. zn. 1 T 78/2012. Obvinenému sa teda kládlo za vinu neplnenie si vyživovacej povinnosti od 31. júla 2012. Súčasne pochybil aj Okresný súd Prievidza, keď prihliadol na príťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m/ Tr. zák. za predchádzajúce odsúdenie v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 1 T 78/2012 (prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Tr. zák.), t. j. posúdil konanie ako recidívu. S ohľadom na existenciu objektívnej súvislosti v čase a spôsobe páchania trestného činu mal byť trestný čin posúdený ako pokračovací a uložený spoločný trest podľa § 41 ods. 3 Tr. zák. Vo vzťahu k rozsudku vedenom pod sp. zn. 0 T 92/2012 mal byť súčasne uložený súhrnný trest, pričom trest z rozsudku sp. zn. 2 T 200/2013 bol uložený v rozpore s § 34 ods. 7 písm. b/ Tr. zák., pretože popri treste povinných prác z

rozsudku sp. zn. 0 T 92/2012 bol rozsudkom sp. zn. 2 T 200/2013 uložený trest odňatia slobody. K trestom ďalej uviedol, že všetky uložené tresty majú spolu výmeru 70 mesiacov a 150 dní, čo prekračuje hornú hranicu trestu odňatia slobody pre prečin a trest sa mňa účinkom. Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. spojil aj s nerešpektovaním rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 55/2013, 54/2013, 4/2012, 6/2013. Dovolaciemu súdu navrhol prijať dovolanie a vo veci rozhodnúť za súčasného prerušenia výkonu trestu z dôvodu, že sa riadne dostavoval na všetky úkony, počas výkonu trestu uzavrel s poškodenou rodičovskú dohodu o zvýšení výživného, snaží sa plniť vyživovaciu povinnosť aj mimo prostriedkov získaných zo mzdy v ústave, pracuje na vonkajšom pracovisku, na 8 hodín mal povolené opustiť ústav, má vykonaných 32 mesiacov, dodržiaval by nariadené opatrenia a obmedzenia.

Obhajca obvineného namietol správnosť výroku o treste, keď obvinenému ukladal trest v zmysle § 38 ods. 4 Tr. zák. pri použití priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m/ Tr. zák. Súd prihliadal na predchádzajúce odsúdenie v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 1 T 78/2012, avšak zároveň bola na základe rovnakého odsúdenia použitá kvalifikovaná skutková podstata podľa § 207 ods. 3 písm. c/ Tr. zák. U obvineného bola dvakrát použitá tá istá okolnosť. Súčasne mal byť ukladaný súhrnný trest, nakoľko trestný čin, za ktorý bol obvinený odsúdený rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 2 T 200/2013, mal spáchať dňa 31. októbra 2012 (v tento deň malo dôjsť k dokonaniu trestného činu), pričom k spáchaniu tohto trestného činu došlo skôr, ako bol odsúdený rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 0 T 92/2012. V ostatnom sa pridržiaval písomného dovolania obvineného z 1. januára 2017. Dovolaciemu súdu navrhol vysloviť, že rozsudkom (správne má byť uznesenie - pozn. dovolacieho súdu) Krajského súdu v Trenčíne z 30. apríla 2014, sp. zn. 23To/39/2014 bol porušený zákon v ustanovení § 207 ods. 2, ods. 3 písm. c/ Tr. zák., § 38 ods. 4 Tr. zák., § 42 ods. 1 Tr. zák. v neprospech obvineného W. H., zrušil napadnuté uznesenie a rozsudok Okresného súdu Prievidza z 13. januára 2014, sp. zn. 2 T 200/2013 vo výroku o treste a okresnému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Dovolania obvineného boli zaslané na vyjadrenie Okresnej prokuratúry Prievidza.

Okresná prokurátorka vo vyjadrení uviedla, že nebol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por., keďže obvinený namietal znalca, nie orgán činný v trestnom konaní, sudcu alebo prísediaceho. Vzhľadom k tomu, že u obvineného nebol dôvod na skúmanie duševného stavu a neexistoval dôvod povinnej obhajoby podľa § 37 Tr. por., právo na obhajobu porušené nebolo. Pri porušení práva na spravodlivý proces mal obvinený zrejme na mysli nepredvolanie svedkyne L. Z. na verejné zasadnutie na Krajskom súde v Trenčíne. Súvislosť s vyšetrojúcim orgánom preto nebola daná. Obvinený odvodzoval nezákonnosť vykonaných dôkazov z absencie pridelenia obhajcu. Uvedený dovolací dôvod je nepoužiteľný z dôvodu neprítomnosti povinnej obhajoby u obvineného. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. prokurátorka poukázala na skutočnosť, že súd vzal do úvahy ako priťažujúcu okolnosť odsúdenie sp. zn. 0 T 92/2012, nie odsúdenie sp. zn. 1 T 78/2012. Nebol dôvod na uloženie spoločného trestu, a to pre pretrhnutie jednoty skutku v zmysle § 122 ods. 13 Tr. zák. vyhlásením rozsudku Okresného súdu Prievidza sp. zn. 1 T 78/2012. Správne obvinenému nebol uložený súhrnný trest, pretože skutok v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 2 T 200/2013 bol dokonaný 13. januára 2014, t. j. po doručení trestného rozkazu sp. zn. 0 T 92/2012. Keďže tresty z trestných vecí vedených pod sp. zn. 1 T 78/2012, 0 T 92/2012, 2 T 200/2013 boli ukladané ako samostatné, ich súčet mohol prekračovať výmeru 5 rokov. Prokurátorka nevzhládla ani dôvod na prerušenie výkonu trestu odňatia slobody. Dovolaciemu súdu súčasne navrhla dovolanie podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Súd prvého stupňa zaslal vyjadrenie prokurátorky na vyjadrenie obvinenému a jeho obhajcovi, ktorí na prípis reagovali.

Obvinený v rukou písanom podaní označenom „Doplnenie dovolania po vyjadrení Okr. prokuratúry Prievidza z 28.3.2017“ namietol, že znalca, ktorý je subjektom trestného konania, pribral do konania orgán činný v trestnom konaní a v súdnom konaní bol znalecký posudok použitý ako dôkaz bez

predchádzajúceho vyriešenia možnej zaujatosti znalca, pričom aj prokuratúra konala zaujato. Nie je vinou obvineného, že nemohol poukázať na tieto fakty, lebo bol v tom čase s poruchou psychiky a správania hospitalizovaný na odd. MUDr. J.. K existencii povinnej obhajoby uviedol, že neschopnosť brániť sa v trestnom konaní preukazuje nález a diagnóza zo znaleckého posudku MUDr. Frankoviča a hospitalizácia obvineného. Vo vzťahu k nezákonnosti dôkazov zopakoval, že poškodená nedala súhlas na rozšírenie obvinenia a policajt konal v rozpore s judikátom č. 57/2002. Zároveň vykonal výsluchy poškodenej a svedkov bez upovedomenia obvineného. V ďalšej časti opätovne poukázal na potrebu uloženia spoločného trestu a skutočnosť, že mu bola pričítaná príťažujúca okolnosť za odsúdenie pod sp. zn. 1 T 78/2012. Odsúdenie pod sp. zn. 0 T 92/2012 by nespĺňalo požiadavku na použitie vyššej trestnej sadzby v zmysle judikátu č. 44/1998. V danom prípade spáchal trestný čin v zlom psychickom stave po vyhlásení rozsudku sp. zn. 1 T 78/2012. Obvinený taktiež nesúhlasil s názorom prokurátorky o okamihu dokonania trestného činu z konania vedeného pod sp. zn. 2 T 200/2013. Trestný čin sp. zn. 2 T 200/2013 bol spáchaný a dokonaný pred trestným rozkazom sp. zn. 0 T 92/2012, nie až vydaním rozsudku 13. januára 2014, a preto mal byť uložený súhrnný trest. K žiadosti o prerušenie výkonu trestu poukázal na dobré vzťahy s dcérami, o ktoré sa staral aj v čase páchania trestného činu a ktoré za ním chodia na návštevy do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody.

Obhajca obvineného vo vyjadrení zopakoval, že vo vzťahu k rozsudku sp. zn. 0 T 92/2012 mal byť obvinenému uložený súhrnný trest. Trestný čin, za ktorý bol obvinený odsúdený rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 2 T 200/2013, mal obvinený spáchať dňa 31. októbra 2012, vtedy došlo k dokonaniu trestného činu. Trestný čin bol teda spáchaný skôr, ako bol obvinený odsúdený rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 0 T 92/2012. Dovolaciemu súdu navrhol rovnaký petit ako v dovolaní.

Doplnenie dovolania a vyjadrenie obhajcu obvineného bolo 13. júna 2017 zaslané Okresnej prokuratúre Prievidza, ktorá následne opätovne reagovala na podanie obvineného s tým, že trestný čin z konania sp. zn. 1 T 78/2012 bol dokončený 30. júla 2012. V zmysle ustanovenia § 122 ods. 13 Tr. zák. sa orgány činné v trestnom konaní a súd mohli v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 200/2013 zaoberať neplnením vyživovacej povinnosti od 31. júla 2012. Správne preto policajt zamerl vyšetrenie na zistenie začiatku neplnenia vyživovacej povinnosti bez ohľadu na dobu uvedenú v trestnom oznámení. K judikátom uvádzaným dovolateľom vyjadrila prokurátorka názor o ich mylnej interpretácii obvineným a nepoužitelnosti na daný prípad. Dovolaciemu súdu navrhla dovolanie obvineného odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pri predbežnom prieskume zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Dovolanie podal obvinený v súlade s ustanovením § 373 ods. 1 Tr. por. prostredníctvom obhajcu.

Dovolací súd po zistení, že nie sú dané žiadne zákonné dôvody pre odmietnutie dovolania v celom rozsahu, preskúmal na neverejnom zasadnutí v súlade s § 382a Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým dovolateľ podal dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, so zameraním na dôvody dovolania, ktoré sú uvedené v dovolaní, pretože v súlade s § 385 ods. 1 Tr. por. je dovolací súd viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené a zistil, že dovolanie obvineného je čiastočne dôvodné.

Dovolací súd úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a

právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštančia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. expressis verbis vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.

Podľa § 371 ods. 4 veta prvá Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. a/ až g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že obvinený namietal porušenie práva na obhajobu a osobu znalca až v dovolacom konaní. V rámci odvolania sa obvinený zameril len na výšku trestu, pričom sa opätovne priznal k spáchaniu skutku a tento oľutoval.

Nakoľko obvinenému boli známe predmetné skutočnosti už v prípravnom konaní a tieto nenamietal najneskôr v dovolacom konaní, nemohol dovolací súd jeho námietky vo vzťahu k dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. e/ Tr. por. akceptovať.

Nad rámec dovolací súd uvádza, že aj v prípade riadne uplatnených námietok, tieto by boli nedôvodné.

V predmetnej trestnej veci bol obvinený stíhaný a odsúdený pre prečin. V priebehu prípravného konania sa obvinený približne mesiac (v spise nie je priložená prepúšťacia správa preukazujúca presný dátum ukončenia liečenia) nachádzal na Psychiatrickom oddelení Nemocnice s poliklinikou Prievidza, Nemocnice so sídlom v Bojniciach. Napriek tomu nevznikla u obvineného povinná obhajoba v zmysle ustanovenia § 37 ods. 1 písm. a/ Tr. por., keďže uvedené ustanovenie sa vzťahuje na prípady, keď na základe príkazu súdu, resp. sudcu pre prípravné konanie je obvinený hospitalizovaný na pozorovaní v zdravotníckom zariadení za účelom vyšetrenia jeho duševného stavu (§ 148 Tr. por.). Ako vyplýva zo znaleckého posudku, obvinený bol od 22. septembra 2013 „preložený z JIS Interného oddelenia v Bojniciach pre odvykací stav a suicidálny pokus požitím liekov v alkoholickéj ebriete“. Obvinený bol už pritom v minulosti niekoľkokrát hospitalizovaný na Psychiatrickom oddelení pre patologické hráčstvo a alkoholizmus. Nadmerné požívanie alkoholu však samo osebe nie je dôvodom na ustanovenie obhajcu. U obvineného nebola zistená duševná porucha ani potreba vyšetrenia duševného stavu dvoma znalcami (č. l. 100-101), pričom súdy nižšieho stupňa a orgány činné v trestnom konaní zároveň nemali pochybnosť o spôsobilosti obvineného náležite sa obhajovať. V nadväznosti na uvedené je potrebné poukázať na skutočnosť, že obvinený sa pri vylúčení konanom 16. septembra 2013 výslovne vyjadril, že si obhajcu nevolí, nežiada jeho ustanovenie a bude sa zastupovať sám. Súčasne nedošlo k porušeniu práva na obhajobu ani v súvislosti s neupovedomovaním obvineného o uskutočnení vyšetrovacích úkonov, keďže sa v zmysle ustanovenia § 213 ods. 1 Tr. por. vzdal práva účasti na vyšetrovacích úkonoch a možnosti klásť svedkom otázku (č. l. 10). V prípade svedkyne Z. mal obvinený zrejme na mysli jej nepredvolanie na hlavné pojednávanie, nie verejné zasadnutie ako sa domnievala prokurátorka. Napriek tomu, že v rámci odporu proti trestnému rozkazu žiadal o vypočutie svedkyne Z.T., na hlavnom pojednávaní konanom 13. januára 2014 súhlasil s čítaním jej výpovede z prípravného konania. Ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania nemal (č. l. 125). Vzhľadom na uvedené považoval dovolací súd námietky obvineného k porušeniu práva na obhajobu za účelové.

Rovnako tendenčne pôsobia výhrady obvineného k osobe znalca. Obvinený prevzal uznesenie o pribratí MUDr. Ladislava Frankoviča ako znalca z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvie psychiatria (liečba alkoholizmu a toxikománie, gerontopsychiatria) 22. októbra 2013. Proti uzneseniu nepodal sťažnosť, ani počas prípravného konania a konania pred súdmi nižšieho stupňa nenamietal jeho zaujatosť. Prvýkrát sa

o znalcovi zmienil až v dovolaní z 1. januára 2017. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por. by však nebol naplnený ani pri skôr podanej námietke zaujatosti, nakoľko uvedené ustanovenie sa dotýka vylúčenia orgánu činného v trestnom konaní, sudcu alebo prísediaceho, nie znalca, ktorého zaujatosť by mala vplyv na zákonnosť vypracovaného znaleckého posudku. V nadväznosti na to je potrebné poznamenať, že znalecký posudok bol vyhotovený za účelom zistenia závislosti obvineného od alkoholu, návykových, omamných a psychotropných látok a s tým súvisiacu prípadnú potrebu uloženia liečenia. Zároveň nebol na hlavnom pojednávaní, resp. verejnom zasadnutí znalecký posudok prečítaný, ani vypočutý znalec. Súdy na znalecký posudok teda neprihliadali, t. j. nebol vykonaný ako dôkaz.

Po podaní trestného oznámenia, ktoré je len oznámením o skutočnostiach, že bol spáchaný trestný čin, postupujú orgány činné v trestnom konaní a súd v zmysle zásady náležitého zistenia skutkového stavu, ktorá je obsiahnutá v ustanovení § 2 ods. 10 Tr. por. To znamená, že v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie zisťujú skutkový stav veci, predovšetkým skutok, ktorý je predmetom konania, t. j. čas, miesto, spôsob a rozsah spáchania, osobu páchatel'a. Pri svojom konaní nie sú limitovaní rozsahom trestného oznámenia, ktoré má charakter podania, iba zákonmi. V prípade zistenia nových skutočností môžu orgány činné v trestnom konaní upraviť skutok (pri zachovaní totožnosti skutku), resp. vzniesť obvinenie aj pre ďalší skutok. Súhlas poškodeného/oznamovateľa sa nevyžaduje. Pri trestnom čine zanedbania povinnej výživy dokonca nedochádza vznesením obvinenia k predeleniu skutku, ale konanie sa považuje za jeden celok až do vyhlásenia rozsudku súdom prvého stupňa alebo pokiaľ sa odvolací súd neodoberie na záverečnú poradu. Z tohto dôvodu je súd povinný upraviť skutkovú vetu o obdobie a výšku nevyplateného výživného až do vyhlásenia rozsudku.

V zmysle § 211 Tr. por. je súhlas poškodeného potrebný len na začatie trestného stíhania, resp. jeho pokračovanie pre trestné činy tam uvedené. Trestný čin zanedbania povinnej výživy nepatrí medzi taxatívne vymenované trestné činy. Policajt mohol rozšíriť spáchanie skutku (aj keď nesprávne z nižšie uvedených dôvodov) a už vôbec nekonal v rozpore s judikátom č. 57/2002, ktorý sa týka policajnej provokácie na spáchanie trestného činu, to znamená, že bez aktívneho prístupu polície by k spáchaniu trestného činu nedošlo. V prejednávanej trestnej veci obvineného W. H. bolo naopak objektívne preukázané, že obvinený po odsúdení Okresným súdom Prievidza v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 1 T 78/2012 naďalej úmyselne neplatil výživné, čím sa dopustil prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 2, ods. 3 písm. c/ Tr. zák.

V nadväznosti na to je potrebné poznamenať, že námietka rozšírenia skutku nepatrí pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., pretože nejde o dôkaz vykonaný nezákonným spôsobom. Dovolací súd preto posúdil námietku obvineného v rozsahu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Obvinený v rámci uvedeného dovolacieho dôvodu ďalej namietal pochybenia pri ukladaní trestu, najmä dvojnásobné prihliadnutie na predchádzajúce odsúdenie, neuloženie súhrnného trestu, porušenie ustanovenia § 34 ods. 7 písm. b/ Tr. zák. a prekročenie hornej hranice trestnej sadzby pri prečine.

Dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Z uvedeného vyplýva, že vo vzťahu k zistenému skutku je možné namietat' výlučne právne vady, t. j. že skutok bol súdom nesprávne právne kvalifikovaný. Zároveň možno vytýkať iné nesprávne hmotnoprávne posúdenie, t. j. zhodnotenie otázky, ktorá spočíva v právnom posúdení inej skutkovej okolnosti, ako v právnej kvalifikácii skutku, majúcej význam z hľadiska hmotného práva.

Prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Tr. zák. je trváci trestný čin s prvkami hromadného trestného činu. Ak obvinený aj po oznámení vznesenia obvinenia naďalej neplatí výživné, ide o pokračovanie neplnenia vyživovacej povinnosti až do vyhlásenia rozsudku súdu prvého stupňa alebo odvolacieho súdu (§ 122 ods. 13 Tr. zák.), pričom trestnosť činu spočíva v udržiavaní protiprávneho

stavu neplnením vyživovacej povinnosti. Hranicu oddeľujúcu jeden skutok od druhého teda netvorí oznámenie uznesenia o vznesení obvinenia (ako v prípade iných trestných činov), ale až vyhlásenie rozsudku súdu prvého stupňa, resp. pokiaľ sa odvolací súd neodobral na záverečnú poradu. Ak obvinený neplní vyživovaciu povinnosť ani po rozhodnutí súdov nižšieho stupňa, jeho konanie sa posudzuje ako nový skutok, nie pokračovanie pôvodného skutku. Vyhlásenie rozsudku teda nerozhraničuje skutky ako pri viacčinnom rovnorodom súbehu trestných činov, ale ako trestnoprávnu recidívu, ktorá sa trestá samostatným trestom, a preto uloženie spoločného trestu podľa § 41 ods. 3 Tr. zák. neprichádzalo do úvahy.

Vzhľadom k tomu, že konanie páchatel'a sa posudzuje až do vyhlásenia rozsudku súdu prvého stupňa, okresný súd je vždy povinný podľa okolností prípadu upraviť skutkovú vetu z obžaloby o splátku bežného výživného (s ohľadom na dobu splatnosti výživného) a obdobie páchania trestného činu pripadajúce na dobu medzi podaním obžaloby a vyhlásením rozsudku. Uvedené platí aj pre odvolací súd, avšak v zmysle stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 15/2011 len vtedy, ak bolo podané odvolanie v neprospech obvineného, a to z dôvodu zákazu reformatio in peius („Ak obžalovaný pokračuje v zavinenom neplnení vyživovacej povinnosti v zmysle § 207 Tr. zák. aj po vyhlásení rozsudku súdu prvého stupňa a odvolacie konanie prebieha len na základe odvolania podaného výlučne v jeho prospech, nemôže odvolací súd aplikovať ustanovenie § 122 ods. 13 veta druhá Tr. zák. Došlo by tým k porušeniu zákazu reformatio in peius, ako zásady spravodlivého procesu vyjadrenej v § 322 ods. 3 vete druhej Tr. por. v ktorej sa zmena k horšiemu môže prejaviť najmä v skutkových zisteniach, napr. vo väčšom rozsahu spáchanej trestnej činnosti, v použitej právnej kvalifikácii, v druhu a výmere trestu, v druhu a forme ochranného opatrenia“). Odvolací súd v predchádzajúcej trestnej veci preto správne neupravil skutkovú vetu z rozsudku Okresného súdu Prievidza z 30. júla 2012, sp. zn. 1 T 78/2012 a ponechal dobu spáchania skutku od 7. septembra 2009 do 30. júla 2012. Napriek tomu vyhlásenie rozsudku súdu prvého stupňa dňa 30. júla 2012 nemožno považovať za okamih určujúci trestnoprávnu recidívu trestného činu. Konanie obvineného sa považuje za nový skutok až rozhodnutím odvolacieho súdu (sp. zn. 23To/111/2012), resp. odobratím sa súdu druhého stupňa dňa 4. februára 2013 na záverečnú poradu. Obdobie od vyhlásenia rozsudku súdu prvého stupňa do odobrania sa odvolacieho súdu na záverečnú poradu (ak obvinený pokračuje v páchaní činu) je v zmysle § 122 ods. 13 Tr. zák. súčasťou skutku, pre ktorý bol obvinený odsúdený okresným súdom, i keď reálne nedošlo k úprave skutkovej vety. Ak rozsudok nadobudol právoplatnosť v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu, nemôže už byť páchatel' za rovnaké obdobie uznaný za vinného neskorším odsúdením.

Z dôvodu konkurencie medzi ustanovením § 122 ods. 13 Tr. zák. a zákazom reformatio in peius v zmysle § 322 ods. 3 veta druhá Tr. por. teda vzniká situácia, že konanie páchatel'a sa posudzuje ako jeden skutok až do odobratia sa odvolacieho súdu na záverečnú poradu (v prípade podania odvolania), avšak pri absencii odvolania prokurátora nemôže byť skutková veta o to isté obdobie upravená, pretože by došlo k zhoršeniu postavenia obvineného. Dôsledkom nedostatočnosti legislatívnej úpravy je potom rozpor so skutočným obdobím páchania skutku a výškou nezaplateného výživného, ako aj v rozdielosti možnosti úpravy skutkovej vety v závislosti od podania odvolania prokurátorom.

V aktuálne prejednávanej trestnej veci preto nemohol byť obvinený stíhaný a odsúdený za prečin zanedbania povinnej výživy za obdobie od 31. júla 2012 do 4. februára 2013, keďže toto obdobie je pokryté odsúdením v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 1 T 78/2012.

V tomto období sa obe odsúdenia prekrývajú (sp. zn. 1 T 78/2012 a sp. zn. 2 T 200/2013), a to napriek tomu, že v zmysle ustanovenia § 9 ods. 1 písm. e/ Tr. por. je stíhanie páchatel'a za skutok, za ktorý už bol právoplatne odsúdený neprípustné. V ďalšom konaní však nebude potrebné zastaviť trestné stíhanie v duplicitnej časti, iba v prípade opätovného odsúdenia obvineného redukovat' skutok, keďže trestným činom ostáva obdobie po 4. februári 2013 do 13. januára 2014, t. j. do vyhlásenia rozsudku Okresného súdu Prievidza sp. zn. 2 T 200/2013. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že v rozhodnutí v novom konaní (vyvolanom týmto rozsudkom) nebude možné s ohľadom na zákaz zmeny k horšiemu v zmysle § 391 ods. 2 Tr. por. upraviť časové ohraničenie spáchania skutku až do vyhlásenia nového rozsudku.

Vzhľadom na posunutie začiatku páchania skutku až po 4. februári 2013, odpadol dôvod skúmania prípadného uloženia súhrnného trestu vo vzťahu k trestnému rozkazu Okresného súdu Prievidza z 3. novembra 2012, právoplatnom 14. novembra 2012 (v spise sa nenachádza dátum doručenia trestného rozkazu), sp. zn. 0 T 92/2012.

Dovolací súd sa čiastočne stotožnil aj s námičkou obvineného ohľadne aplikácie priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m/ Tr. zák.

Okresný súd v rozsudku konštatoval, že obvinený bol 7-krát súdne trestaný, pričom trestnej činnosti sa dopustil v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia za rovnakú trestnú činnosť v trestnej veci Okresného súdu Prievidza, sp. zn. 1 T 78/2012. Obvinenému uložil trest za použitia § 38 ods. 4, § 37 písm. m/ Tr. zák. Uvedené evokuje, že priťažujúca okolnosť bola prítomná z dôvodu viacnásobného odsúdenia, resp. spáchania rovnakej trestnej činnosti počas skúšobnej doby. Z odpisu registra trestov (vyžiadaného dovolacím súdom) je pritom zrejmé, že s výnimkou dvoch odsúdení (sp. zn. 1 T 78/2012 a sp. zn. 0 T 92/2012) a odsúdenia rozsudkom Dánskeho kráľovstva, na ktoré však nemožno prihliadnuť, keďže bolo vydané cudzozemským štátom, boli predchádzajúce odsúdenia zahladené, resp. sa na obvineného hľadí, ako keby nebol odsúdený. V súvislosti s týmito odsúdeniami teda nebolo možné aplikovať priťažujúcu okolnosť. Ak okresný súd vzhliadol priťažujúcu okolnosť v podobe odsúdenia v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 1 T 78/2012 (čo možno z odôvodnenia rozhodnutia iba predpokladať), dopustil sa pochybenia, keďže rovnaké odsúdenie bolo dôvodom na posúdenie trestného činu podľa kvalifikovanej skutkovej podstaty (ods. 3 písm. c/ § 207 Tr. zák.). Súčasne je však potrebné poukázať na posledné odsúdenie (sp. zn. 0 T 92/2012), ktoré doposiaľ nebolo vykonané (obvinený nastúpil výkon náhradného trestu po vykonaní trestu z trestnej veci vedenej pod sp. zn. 2 T 200/2013), predchádzalo rozhodnutiu v aktuálne prejednávanej trestnej veci a ktorým sa súdy nižšieho stupňa vôbec nezaoberali. Z tohto dôvodu sa dovolací súd iba čiastočne stotožnil s názorom obvineného ohľadne nepoužiteľnosti ustanovenia § 37 písm. m/ Tr. zák.

Pokiaľ ide o zvyšné námičky obvineného, tieto dovolací súd nevzhliadol ako dôvodné. Zákaz uloženia trestu odňatia slobody popri treste povinnej práce v zmysle ustanovenia § 34 ods. 7 písm. b/ Tr. zák. sa vzťahuje na to isté konanie. Trestný zákon nebráni uloženiu daných trestov v dvoch samostatných konaniach, ako to bolo v prípade obvineného, ktorému bol v konaní vedenom pod sp. zn. 0 T 92/2012 uložený trest povinnej práce v rozsahu 300 hodín s náhradným trestom odňatia slobody vo výmere 150 dní a v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 200/2013 trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov a 2 mesiacov. Uložením uvedených trestov (spolu s trestom z konania vedeného pod sp. zn. 1 T 78/2012 vo výmere 2 rokov a 8 mesiacov podmienene, ktorý mal byť podľa informácii dovolacieho súdu obvinenému premenený na nepodmienečný trest) nebol porušený zákon, keďže tresty boli uložené v samostatných konaniach.

Obvinený v dovolaní požiadal aj o prerušenie výkonu trestu. Trest odňatia slobody už bol vykonaný, preto sa dovolací súd jeho žiadosťou nezaoberal.

Nakoľko súdy nižšieho stupňa pochybili pri posúdení rozsahu spáchania skutku, najvyšší súd zrušil napadnuté rozhodnutia a vec vrátil Okresnému súdu Prievidza, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. V ďalšom konaní budú súdy nižšieho stupňa v zmysle ustanovenia § 391 ods. 1 Tr. por. viazané právnym názorom dovolacieho súdu.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.